

komme til dybere at behandle. Ogsaa jeg vil, at vi skulle gjøre os fortrolige med det nordiske Tankeliv, men kun ikke som Grundlag for den lærde Skoleundervisning; thi dertil dur det nordiske Tankeliv slet ikke. Det nordiske Tankeliv skal gennemstrømme Folket, skal være den Aand, som bejsler Nationen og hæver den op til et bedre, friere og fyldigere Standpunkt; men den kan ikke drages ned og gjøres til en Undervisningsgjenstand i Skolerne; Et er, hvad Drengen lærer, og et Andet er, hvad Manden lærer. Der er vel Forbindelse mellem disse to Ting; men man kan ikke sætte BARNET til den KOST, som senere skal være Mandens; thi han er ikke Mand for at fordøje den. Det er den samme Misforståelse, som er gaaet gennem to Foredrag af det ærede Medlem for Ribe Amts Adbalgtreds (Vermansen), at der nemlig skulde være noget Giendommeligt ved det oldnordiske Studium, som gjorde det mere tilgængeligt for det menige Folk end anden Art af Dannelse, og denne Misforståelse har ligget i den Grad paa Bunden af mange Udtalelser, der ere fremkomne, at jeg ønsker at yde idetmindste mit Bidrag til saavidt som muligt at fjerne den. Jeg skal ikke vende tilbage til Enkelthederne i Foredragene ved 2den Behandling — det anser jeg ikke for at være rigtigt — men holde mig væsentlig til, hvad der nu ogsaa er kommet frem igaar ved 3die Behandling. Det ærede Medlem gaar ud fra den Forudsætning, at der er i sin Tid indtraadt et Brud mellem den oldnordiske Dannelse og den, vi nu kalde den moderne; han accepterede denne Sætning, som er kommen frem fra anden Side, og saa føiede han til, at Skylben var den lærde Skoles, Latinskolen, det var den, som havde fremkaldt Brudet. (Vermansen; Ja.). Det glæder mig, at der ikke er nogen Misforståelse i denne Henseende, thi saa veed jeg altsaa, at jeg korrekt har opfattet det ærede Medlem, og jeg skal gaa et lille Skridt videre, for at hans Danke kan ligge saameget tydeligere og klarere for, inden

jeg begynder at gjendrive ham. Det ærede Medlem henviste til Kæmpevisernes, skjønneste Tid, da de nordiske Folkesange, som vare voxede ud af den nordiske Grund, vare det sælles Dannelselement for Høie og Ringe, da Kæmpeviserne lode ligesaa godt i Borgestuerne som i Ridderhalene, og da altsaa hele det danske Folk havde en sælles i Kæmpeviserne udtrykt nordisk Dannelse. Saa kom, sagde han, Latinskolen, og den skabte et Brud. Dette er vistnok ogsaa en aldeles rigtig Fremstilling af det ærede Medlems Mening (Vermansen og Rosford; Ja!). Det er imidlertid fuldstændig feilagtig saaledes at personificere Latinskolen som en Dæmon, der har grebet forstyrrende ind i vort Folks Udvikling og tilveiebragt, et Brud, som ellers ikke vilde være fremkommet. Ligesom der er dem, der søge at personificere det Onde i Djævelens haandgribelige Skikkelse; saaledes søge ærede Medlemmer, der nu tale om denne Sag, at gjøre Latinskolen næsten til en Art bevidst folkefjendst Personlighed, som griber forstyrrende og ødelæggende ind i vort Folks Udvikling, og som har skabt et Brud, der ellers ikke vilde være kommet, et Brud, i hvilket Kæmpevisen er gaaet tilgrunde, og en ny Dannelse, som kun er skiftet for de højere Samfundsklasser, har indtaget dens Plads. Saaledes have Forholdene aldrig nogenfinde været (Stemmer; Jo!). Nei, aldrig nogenfinde. Denne Latinskole er ikke Noget, som selv har grebet ind i Tidens Udvikling, men den er selv et Foster af Tidens Aand; den er det Bindeled, hvorigennem hele Vædens Civilisation er kommen vort Fædreland tilgode paa en Tid, da al Kundskab, Lærdom og Aandsudvikling havde fundet sit Udtryk i det latinske Sprog, og da dette Sprog var det sælles Mittel, for alle Nationer paa Jorden til aandeligt, at mødes med hinanden. Paa denne Tid trængte ogsaa Latiniens Studium ind i vort Fædreland som en ganske nødvendig Forudsætning for dets aandelige Liv, først og fremmest for Religion og Kristendom. Saaledes som Kristendommen eri-